44րդ ՏԱՐԻ — ԻԶՄԻՐ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 14 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1883 — ԹԻՒ 1251

ԱՐՇԱԼՈՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ

Հատը 3 մեթալիք Իզմիրի մէջ — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ — Դուրսերը 4 մեթալիք Հատը

Յ. Գ. ՍՎԱՃԵԱՆ
Համարատու—Տնօրէն

ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԻՆ

ԻԶՄԻՐ	Օսմ. ոսկի	1
ԴՈՒՐՍԸ	Մէճիտիյէ	6
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐ	Ֆրանք	25

ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՆ

3	ղրուշ տողը	ՄԷԿ ԱՆԳԱՄ
2	ղրուշ	ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ
60	փարա	ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ

Գ. Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
Հիմնադիր

Խ. ՏԵՐԶԱԿԵԱՆ, կը տնօրինէ բաժանորդագրութեան եւ ծանուցման վերաբերեալ բոլոր գործերը։ Բուլվար—Պէշեստէն

Որ եւ է գրութիւն, յօդուած կամ նամակ, որ ուղղակի ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԵԱՆ կը վերաբերի, տնօրէնին կը ղրկուի։ Աէվլի խան թիւ 17

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՔԱՂԱՔԻՍ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՄԵԼՔԻՍԷԴԵԿ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Կարծեմ յաջողեցանք՝ ցուցնել մեր նախորդ թուով, թէ քանի երեք գործառնութեանց առաջին ուժն՝ ո՛րքան զօրութիւն ունին մեր Ս. Առաջնորդի սրտանց ու փառքն աւելցնելու։ Քննենք ուրեմն բուն կարգի մնացեալ գործառնութիւններն ալ, և տեսնենք թէ Գեր. Մուրատեանցի փառաց պսակներ յօրինելու ընդունակութիւնն ունի՞ն արդեօք։

Ցայտագիրն իր ինները դ յօդուածով կ'իմացունէ թէ «Սուրբ Ստեփաննոս եկեղեցին, իր գանձանակատունն և Առաջնորդարանն, որ իրենց շինութենէ ի վեր բնաւ նորոգուած չէին և արտաքին պատերու ծեփերն քանդելով քայքայման վտանգ կը սպառնային, նորոգուեցան, և թէ՝ դրբեզմանատան շինութեան և թէ այն նորոգութեան համար մօտ 1,000 ոսկի ծախք եղաւ» ևն։

Երես. ժողովոյ համար կարծենք պարծենալու բան մը չէ այդ նորոգութեանց համար բրած ՀԱԶԱՐ ոսկի ծախքը։ Առաջնորդարանին և Եկեղեցւոյ [illegible] աւելի սղնտակութիւնն այնքան օգուտ մը չունի ժողովուրդին, որքան դպրոցներու և այլ վարչութեանց [illegible] մաքրութիւնը։ Այդ հազար ոսկւոյ մխումով Ազգին գանձկան մ'անգամ պարտք չընելն ալ պարծանաց արժանի բան մը չէ։ Երես. ժողովը այն ատեն պարծենալու իրաւունք կ'ունենար, երբ բսած ըլլար թէ, 1845 թուականի այրուած եկեղեցւոյ այրուած արծաթներու կտորուանքն իրացընելով և Ս. Եկեղեցւոյ օծման հանդէսէն դոյացած հասոյթներով (հազար ոսկի) դերբոցական ամեն պիտոյք լրացան։ Կամ եթէ դպրոցական պիտոյից հարկաւորութիւն չկայ, գոնէ ըսէր, թէ՝ այդ գումարին մէկ մասովը այդ նորոգութիւններն եղան, և մէկ մասն ալ ազգային արկղին մէջ պատրաստ կը կենայ, և կամ Հախիսիմեան վարժարանի շինութեան կը գործածուի և այլն։ Երես. ժողովը այս և ասոնց նման զգալի պէտքերու ծախսած ըլլալը պէտք էր [illegible] և ատոնցմով պարծենար, հաշուելով որ, Ազգին ճըշ մարիտ յառաջդիմութեան ցանկացողներն աւելի դպրոցներու [illegible] համար կ'ուզեն ծախք տեսնել քան թէ Եկեղեցւոյ և Առաջնորդարանի [illegible] համար։ Եւ Երես. ժողովը զասոնք [illegible] ի՞նչ խոհականութիւն, ի՞նչ արթնութիւն և ի՞նչ արժանընտրութիւն ապացուցած ըլլալ կը կարծէ Ս. Առաջնորդին անձին վրայ, յատկութիւններ՝ զորս չըվարանիր վերագրելու Գեր. Մուրատեանցի, իր Պաշտօնական Ցայտագրին վախճանը։

Համբաւաւոր Ցայտագրին տասներորդ յօդուածն հետևեալները կ'երգէ. — Որովհետև կալուածներն կանոնաւոր, և տնտեսական մատակարարութիւնն աչալուրջ էին, ազգն առանց երբէք բաց ունենալու, [illegible] ներու տարեկան մուտքն աւելցընել 110 հազարէն մինչև 160 հազար ղուրուշ, հիւանդանոցինն 50 հազարէն մինչև 100 հազար Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ հասոյթը մէկտեղ հաշուելով, դիւանական կամ առաջնորդարանի ծախքն 30 հազարէն մինչև 50 հազար ղրուշի հասցընել, և այսպէս յաւելումներ եղած են պատահական, օրդիմաորական և նորոգութեան ծախուց որոց վրայ մանրամասն տեղեկութիւններ ամեն մարդ կարող է գտնել Ազգ. վարչութեան տեղեկագիրներու մէջ։

Կարելի եղեր է դպրոցներու տարեկան մուտքն (կարծեմ ծախքն ըսել կ'ուզուի) աւելցընել 110 հազարէն մինչև 160 հազար ղրուշ։ Այս յաւելման ոչ միայն մեր խնդութիւնը կը յայտնենք, այլ նաև կը փափաքէինք որ երկու 100 հազար, և եթէ կարելի է աւելի մեծ գումարի մը հասնէր դպրոցներու համար ծախսուած ստակը։ Եւ այդ կարելիութիւնը խիստ [illegible] էր եթէ հիւանդանոցի և առաջնորդարանի ծախքերն աւելցնելու տեղ, դպրոցներու մուտքին կամ ծախքին բարդէին զանոնք, որոց պատճառները մի առ մի պիտի քննենք և պիտի աշխատինք համոզել ողջամիտ և ազգին բարեկամութեան ճշմարիտ եանկեղծ սրտով փափաքող ընթերցողը։

Դպրոցներուն այժմու վարչութեան դէմ գանգատելու իրաւունք մը չունինք, քանի մը պատճառներու համար, նախ որ, ինչպէս նախորդ թուով ըսինք, երբ դասատուն պէտք եղածին չափ չվարձատրուի, իր պաշտօնին մէջ պէտք եղածին չափ չ'աշխատիր, երկրորդ՝ կրնանք ըսել որ մեր վարժարանաց մէջ գտնուող դասատուաց և դաստիարակաց մէջ այդ պաշտօններու անյարմար անձեր պակաս չեն, սակայն անոնցմէ յարմարագոյնը կանչելու համար ծախքի կը կարօտի, և բնականաբար արժանաւոր դասատու կամ դաստիարակ մ'ալ ամիսը քանի կամ քանհինգ մեճիտով չը ծառայեր։ Ազգ. վարչութիւնը պէտք չէր որ այս ամենակարևոր կէտն անտես ընէր։ Եթէ կուզէինք քաղաքակիրթ և յառաջադէմ ժողովուրդ մ'ըլլալ, եթէ կը փափաքէինք դարուս ոգւոյն համեմատ՝ զարգանալով, գիտութեան և արուեստի մէջ փոքրիկ մաս մ'ունենալ միւս ժողովրդոց և ազգութեանց ...կը պարտաւորէինք ամեն բանէ նախամեծար համարիլ, ամեն բանէ նուիրական տեսնել վարժարանները, որք, աւելորդ է ըսել, ազգին ապագան ձուլող վառարաններն են։ Ֆրանսա՝ որ քաղաքակրթութեան և գիտութեան առաջին օրինակներէն մին կրնայ հանդիսանալ այսօր աշխարհի առջև, տակաւին կը գանգատի իր դպրոցներուն վըրայ, և նորանոր միջոցներ նորանոր ծրագիրներ կ'որոնէ զանոնք բարեփոխելու և աւելի յառաջադէմ քայլեր տալու համար անոնց, և մենք կը կարծենք թէ չորս հինգ հարիւր աշակերտ ուսուցանելու, կրթելու և դաստիարակելու համար տարին հարիւր վաթսուն հազար ղը. ծախսելով մեծ բան մ'ըրած կ'ըլլանք։ Կարող չե՞նք արդեօք այդ ծախքն աւելցնելով հարկ եղած բարեփոխութիւններն ընել մեր դպրոցներու արդի կացութեան մէջ։ Երեսփ. պատկառելի ժողովը ու մեր Ս. Առաջնորդն ատորասական կերպով պիտի պատասխանեն մեզ անշուշտ, եթէ ոչ բացարձակապէս արտայայտելով՝ գոնէ իրենց խիղճէն դրդուելով, և պիտի խոստովանին իրենք իրենց թէ կը ծախսուի պէտք չեղած տեղն և չը ծախսուիր պէտք եղած տեղը։

Գեր. Ս. Առաջնորդի [illegible] և Վարչութեանց [illegible] բազմաթիւ երկար տարիներէ ետև Ազգին ամենէ օգտակար և կարևոր հաստատութեանց ծախքն հազիւ 50 հազար ղրուշ կ'աւելնայ, մինչդեռ անդին երկրորդական կարգի կարևորութիւն ունեցող, օրօրինակ Եկեղեցւոյ և Հիւանդանոցի, և բնաւ կարևորութիւն չունեցող, օրօրինակ Առաջնորդարանի, ծախքերն յանկարծ, գրեթէ երկու տարուան մէջ 70 հազար ղրուշի յաւելում մը կ'ունենան։

Ա՞յս է ուրեմն մեր Ս. Առաջնորդին և իրեն [illegible] խորհրդներու կամ վարչութեանց մեծագործութիւնն ապացուցանող [illegible]։ Եթէ Հիւանդատան և Առաջնորդարանի ծախուց բարդուած 70 հազար ղրուշը, զոր չենք վարանիր աւելորդ ծախք կոչելու, դպրոցներու ծախուց բարդուէր, կրնանք երևակայել թէ ազգային վարժարաններն ի՜նչ նախանձելի վիճակ մը կը ստանային։

Հիւանդատան համար տարուէ տարի 100 հազար ղրուշ և դու... [illegible] ծախքն ամբողջովին անհրաժեշտ կը կարծուի։ Ամենեւին, երբեք անհրաժեշտ չըլլար այդքան ծախք և կրնայ մեծ զեղչում մը ըլլալ անկէ՝ եթէ անոր վարչութիւնը փոխանակ «Հիւանդանոցը դազմիքներ ունի» ըսող անձանց յանձնելու, իրօք և բաւին բուն նշանակութեամբ «վարչական ընդունակութեամբ օժտեալ» մարդերու կամ Առաջնորդի մը ձեռօք կառավարուէր։

Ասկէ զատ նաև վարչական ընդունակութեամբ օժտեալ Առաջնորդ մը ինչե՛ր չէր կրնար մտածել և գործադրել ազգային սեփականութեանց արդիւնաւորութեան համար . . .։

Ոմանց այլանդակ, ոմանց տարօրինակ և մանաւանդ ամենայանդուգն երևի դուցէ մեր կարծիքն, երբ յայտնենք թէ, մեր Ս. Առաջնորդը խիստ մեծ և նշանակութեան արժանի օգուտ և մեծագործութիւն մ'ըրած կ'ըլլար, երբ Հիւանդանոցը կանգնուելէ ետև, իր աւետարանաշունչ խօսքերով յորդորէր Սպարթալեան հարազատները, որ հաւանութիւն տային այդ շէնքը դպրոցի փոխարկելու, որ խիստ յարմար է և աւելի նուիրական գործի մը ծառայած կ'ըլլար։ Զայս իրացունելով, միթէ կարելի չէ՞ր որ, նոյն տեղի ընդարձակ պարտէզին մէկ անկիւնը, մեր ժողովրդեան թւոյն համեմատ համեստ շէնք մը եւս կառուցուէր հիւանդաց և անկելոց համար, որոց թիւն հազիւ քսան երեսունի կը հասնի միջին հաշուով։ Աւելին կայ, մեր Ազգ. Վարչութիւնն եթէ քաղքիս ուրիշ մէկ հասարակութեան, օրօրինակ Յունաց հասարակութեան հետ սակարկէր, և անոր Հիւանդատան վարչութեան, համեմատելով 100 հազար ղրուշին հետ չնչին գումար մը վճարէր տարուէ տարի, մեր հիւանդներն իրենց հիւանդատան մէջ խնամուելու համար, իրօք վարչական ընդունակութեամբ օժտեալ եղած կ'ըլլար։ Եւ այս՝ երբեք ազգային արժանապատուութիւնը չէր վիրաւորէր, եթէ երբեք այդպէս կարծողներ կան։

Երես. ժողովը ու իր Ս. Նախագահն առաքինանալ կը կարծեն, երբ իրենց Պաշտօնական Ցայտագրին մէջ կը պարծենան թէ, Առաջնորդարանի ծախքն 30 հազարէն 50 հազար ղրուշի հաներ են։ Զարմանալի՜ բան. փոխանակ ջանալու 30 հազարէն [illegible] և վարչական ընդունակութեամբ օժտեալ ըլլանին ցուցնել, հանդարտ խղճով կուգան արձակ համարձակ ժողովրդեան քիթին խնդալ թէ անօգուտ տեղ և վայրապար մեծամեծ գումարներ կը մսխուին, և կը խոստովանին թէ ծախքն հարկ եղած տեղը չըլլար, չը ծախսուիր հոն՝ ուր պէտք է և կը ծախսուի հոս՝ ուր պէտք չէ։

Եւ որպէս զի այս մեր ըսածներն անհիմն չկարծուին, ողջամիտ ընթերցողին կը թողունք դատել թէ գաւառական Առաջնորդարան մը, որ ունի մէկ Առաջնորդ, մէկ Քեահեա և մէկ սպասաւոր, մեղադրելի չէ՞ միթէ որ օրն հարիւր քառասուն ղրուշ ծախք ընէ։ Եւ ի՞նչ բանի կը մսխուի օրական այս հարիւր քառասուն ղրուշը, եթէ ոչ այդ երեք անձերու ունդեան համար։ Զենք գիտեր ստուգապէս թէ, այդ տարեկան 50,000ղրշն իր մէջ կը պարունակէ՞ կամ ոչ, մեր Ս. Առաջնորդին ստացած տարեկան 750 մէճիտի թոշակը։ Այս կէտը չըզանազանէր Պաշտօնական Ցայտագիրը, և միմիայն կը բաւականանայ ըսելով թէ, անոնց վըրայ մանրամասն տեղեկութիւններ ամեն մարդ կարող է գտնել Ազգ. Վարչութեան տեղեկագիրներու մէջ, իբր թէ այդ ծախքերուն յաւելումը փառք ու պատիւ մ'եղած ըլլային մեր Ս. Առաջնորդին և իրեն [illegible] Վարչութեանց։

Այսպէս ուրեմն Երես. պատկառելի ժողովը սիրուն կատակերգութիւն մը կը ծնի, իր [illegible] և անով իր Ս. Նախագահը մեր [illegible] դէմ պաշտօ-

պանել կարծած Ցայտագիրը խըմբագրելով։

Շատ կը ցաւինք, որ Երեսփոխանական Ժողովը բարեկամութիւն մը չըրաւ մեր Ս. Առաջնորդին, իր այդ Ցայտագրին հրատարակութեամբ, որոյ յօդուածներուն չատերով յարձակում, իրական յարձակում, կը հրաւիրէ առ անոր անձն, թէեւ մենք միշտ պիտի խորհինք այդ բնութիւնն ունեցող վէճերէ և միմիայն ճըշմարտութիւնն ըսած ըլլալ կարծելով՝ պիտի բաւականանանք Ցայտագրին ամբողջ յօդուածներուն քննութեամբ։

ԽՕՍՔ ՄԸ ԱՌ «ԼՈՅՍ»

Լոյս լրագիրը Կաղանդի առթիւ պարգեւ ընդունող սպասաւորի մը նման, երախտագիտական զգացումներով լի և ժպիտ ի շրթունս կը նուագէ, թէ իրեն գրուած մասնաւոր նամակներ կը յայտնեն եղեր որ [illegible] հրատարակութեանց պատճառաւ սաստիկ գրգռուած է Իզմիրի հայոց հասարակաց կարծիքը։ Ապա, միշտ ժպիտ ի շրթունս, կ'աւելցնէ, և աւետաւորն վրայ ալ ուրախ կը թուի, թէ տեղւոյս ազգայինք ջերմապէս կը պաշտպանեն (?) իրենց Առաջնորդ Տէր. Մելքիսեդեկ Սրբազանը։ Լոյս, որ մութին գրած կ'երեւի իր այդ տողերը, յետոյ բարեմասնութիւններով, արժանեօք և գործերով կը փայլեցնէ արժանապէս մեր Ս. Առաջնորդն և անոր ամբասիր վարքը, հմտութիւնն ու հանճարը առուգիւ (sic) հաղուադիւտ կը գտնէ։ Լոյս իր այս զմայլմանց և յափշտակութեան մէջ կը յուզուի և յանկարծ յապացոյց կը կոչէ իր [illegible] Հիւանդանոցի շինութեան համար Նորին Սրբազնութեան յորդորը։

Մեր պատուական պաշտօնակիցը կօշիկներով թմբիր կը մըտնէ, երբ առանց Իզմիրի հայ ժողովրդեան կարծեաց վրայ տեղեկութիւն ունենալու, մեր հրատարակութեանց դէմ սաստիկ գրգռուած կը յայտարարէ զայն, որով, պատուական Լոյսն իր անուան չըհամապատասխաներ։

Պատուական Լոյսն իր այդ երգը նուագած ատեն ուշադրութենէն կը վրիպի կամ կը մոռնայ մտածելու որ [illegible] նամակներ քաղքի մը ժողովրդեան ընդհանուր կարծեաց ներկայացուցիչ չեն կրնար ըլլալ։

Լոյս ամենեւին տեղեկութիւն չունի Իզմիրի հայոց հասարակաց կարծեաց վրայ, և իր այդ մասնաւոր նամակները (նամակն քաջէ աւելի ճիշդ ըսած կ'ըլլար) զինքը կը խաբեն իր . . . հաւատքին մէջ։ Ուստի Լոյս կ'աճապարէ, շատ կ'աճապարէ երբ բնական կը գտնէ Իզմիրի [illegible]։ Մեր պատուական պաշտօնակիցը շատ շուտ կը համակրի Իզմիրի [illegible]. ինչո՞ւ . . . Լոյս, եթէ գիտնար որ իրեն գըրուած այդ մասնաւոր նամակներուն հեղինակները մեր Տէր. Առաջնորդի շնորհիւ ազգային պաշտօններու ձգտող [illegible] են, — եթէ Լոյս [illegible] կերպով գիտնար այս պարագան, գուցէ քիչիկ մը մտածելով կը գրէր, և գուցէ իր չէնքին առաստաղ մը յօրինելու կը փորձէր։

Լոյս երբ մեր Նախորդ թիւն աչքէ անցունէ, կրնայ գտնել հոն իր մէջ բերած հռչակաւոր ապացոյցին (Հիւանդատան յորդորին) պատասխանը։

Վերջապէս Լոյս իր անուան հետ հակասութեան մէջ չինալու համար, պէտք չէ որ գրէ բան մը՝ մինչեւ որ զայն [illegible] կերպով չըգիտնայ։ Այսպէս կը պահանջեն ճշմարտութիւնն ու մանաւանդ լրագրական ուղիղ սկզբունքը։

[illegible] մէջ հետեւեալը կը կարդանք. Հայոց Միացեալ—Ընկերութիւնք, ինչպէս ամեն տարի, այս տարի եւս ազգային դպրոցաց ի նպաստ պարահանդէս մը պիտի տան։ Անկլիոյ դեսպան վսեմ. Լորտ Տիֆըրին բարեհաճեցաւ իւր հովանաւորութիւնք շնորհել այս հանդիսին։ Օսմանեան Կայս. Պանքայի տնօրէն Պ. Ֆօսթըր նախագահն է մասնախմբին որ բազմաթիւ և ազդեցութեան տէր մարդոցմէ կըբաղկանայ։ Այչքան գեղեցիկ գործի մը տրուած այսպիսի հովանաւորութեանց ներքեւ, այդքան օգտակար և խիստ լաւ կառավարուած այդ հաստատութեանց ի նպաստ՝ սոյն հանդիսին չարժանիք եղողներուն ջանքին ու փոյթն իրենց արժանի յաջողութիւնք պիտի սաանան անշուշտ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԵՒ ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պէրլինէն Դեկտ. 21 Թուակաւ կըհեռագրեն թէ, Սէն Բէթէրպուրկէն եկած հեռագիր մը կըծանուցանէ որ Զարը, որուն երկաթուղով արկած մ'ունեցեր է. իւր կառքը թաւալոր եկեր և Նորին Վեհափառութեան թեւը վիրաւորուեր է։

Փարիզէն Դեկտ. 20 Թուակաւ եկած հեռագիր մը կըսէ թէ Սայկօնէն հասած հեռագիր մը կըծանուցանէ որ Քուրպէ ծովակալը, կառւէ վերջը Սօնթէյի մերձակայ տեղեաց տիրեր է։ Այս տեղւոյն վրայ ամսոյ 17ին պիտի յարձակէր։

Գաղղիացիք գրեթէ 200 մարդ կորսնցուցեր են, թշնամւոյն կորուստը աւելի մեծ է։

Ծերակոյտի ժողովը, Թօնքինի համար պահանջուած նոր վարկերն քուէարկեց։

Հռովմայէն Դեկտ. 21 Թուականաւ կըհեռագրեն թէ, Գերմանիոյ կայսերազուն իշխանը Պէրլին մեկնեցաւ։

Մարսիլիայէն Դեկտ. 21 Թուականաւ կըհեռագրեն թէ, հնոցապանները և նաւաստիները կռուի բռնուեր են, որով շոգենաւուց կանոնաւոր երթեւեկը դժուարացաւ։

Փարիզէն Դեկտ. 21 Թուականաւ պաշտօնապէս կըհեռագրեն թէ, Թօնքինի գաղղիական բանակին հրամանատար Քուրպէ ծովակալը Պատւոյ Լէգէոնի մեծ պաշտօնակալ անուանուեր է։

Նոյն քաղքէն դեկտ. 21 Թըւականաւ հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ, Սայկօնէն եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ որ գաղղիական զօրքերն 16ին իրիկունը յարձակմամբ Սօնթէյի արտաքին շրջապատին տիրեցին և հետեւեալ օրն ալ ներքնաբերդն մտան զոր պարպուած գտան։

Գաղղիացիք 75 հոգի կորսընցուցին. թշնամւոյն կորուստը ահագին է։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Մէշէտէն Նոյ. 23 Թուականաւ գրուած նամակ մը կըծանուցանէ թէ, Խաֆ—Մէյտ անուն մահմետականն որ ինքզինքը հրաշագործ կըկոչէ, Մէրվէն մեկնեցաւ ու կըգտնուէր Հօկա. վերջէն ի վեր և Մէրվի ճամբով պարսկական հողը մտեր է։

2000 Պաշքալօղլու թիւրքմէններ կընկերակցին իրեն։

Թիւրքմէններու երկրորդ խումբ մը Պարսկաստան մտաւ Զիւրապատի ճամբով, և վերջապէս երրորդ խումբ մ'ալ Բէլամի մերձակայքը կըգտնուի։

Կըհաւատան թէ, այս զանազան խումբերն որոնք դէպ զինուած են յանկարծ Մէշէտի վրայ կըքալեն ուր, թէպէտեւ խաղաղութիւնք կատարեալ է, մեծ մտատանջութեան տեղի տուած են զանազան և չափազանց տա- [illegible]

Նամակը կըյաւելու թէ պարսկական խումբեր զրկուեր են անոնց դէմ։ Նաեւ Խօրասանի կուսակալը պէտք եղած միջոցներն ձեռք առեր է անոնց ընթացքը արգիլելու համար։

Սակայն կըհաւատացուի Մէշէտի մէջ թէ, Պարսիկ զօրքերն ետ կըքաշուին ցորչափ Խաֆ—Մէյտ կըյառաջանայ։

Թնդանօթաձիգ և հետեւակ զօրքերու գունդեր զրկուելու վրայ են Թէհրանէն ի Խօրասան։

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՉԻՆՈՒՄԸ

[illegible] հետեւեալ հեռագիրը կըհրատարակէ որն Հօնկ-Քօնկէն դեկտ. 12 Թուականը կըկրէ.

«Աչխուժիւ կաչխատին Քանթօնի մէջ քաղաքը պաշտպանողական վիճակի մը մէջ դնելու։ Երեկ փոխարքայն, Քանդ կայսերական իշխանին ընկերակցութեամբ հինգ թնդանօթանաւերու հետ մանրամասն քննութիւն մ'ըրաւ ամրոցներն և թօրփիլներու գիծերն։ Փոխարքայն ուրբաթ օր Քանթօնն պիտի վերադառնայ։

Չինական ամրոցներն լաւ երեւոյթ մ'ունին, բայց երկար դիմադրութեան յատկութիւն մը չունին, վասն զի [illegible] չինուած շրջափակն երկար ատեն չկրնար դիմանալ կրակին դէմ։

Քանթօնի մերձակայքը դետին կողմէն, քարով լեցուն եւ յատակը ընկղմուած նաւերով կարգ են արգիլելու. Նշանաւոր նաւատորմիղ մը ծովին կողմէն պաշտպանելու պատրաստ է։ Ուրիշ նաւեր ալ չինուելու վրայ են։ Հիւսիսէն եկող խումբերն սկսան Քանթօնի մէջ անդաւորուիլ. Երեկ հազար վեց հարիւր հոգի քաղաք մտան։

Բոլոր բարձրաստիճան մանտարէնները պատրաստ կըյայտարարեն ինքզինքնին օտարականներն ըստ արժանւոյն պաշտպանելու։ Անցեալ շաբաթ Քանթօնի Գաղղիական հիւպատոսը պահակախումբ մը խնդրեց իւր անձնական պահպանութեան համար։ Փոխարքայն պատասխանեց թէ, միւս օտարականաց պէս Գաղղիական հիւպատոսն ալ պիտի պաշտպանէ։

«Անկլիացի ծովակալը երեկ Հօնկ—Քօնկ հասաւ, ուր իր նաւատորմը պատերազմելու վիճակի մէջ դրաւ։»

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՉԻՆԱԿԱՆ ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆԸ

Պատգամաւորաց խորհրդարանի մէջ, պ. Մանչինի վիճաբանութեան միջոցին, արտաքին գործոց պաշտօնեայ, Պ. Մանճիի մէկ հարցմանը պատասխանելով յայտնեց թէ երբոր Գաղղիոյ և Չինաստանի միջեւ յարաբերութիւնք դժուարին կերպարան մը առին, պաշտօնէութիւնը կարեւոր դատեց իւր հպատակաց կենաց և չահուց պաշտպանութիւնը, միւս կառավարութեանց համաձայնութեամբ։ Ամենէ աւելի Անկլիոյ և Գերմանիոյ կառավարութիւնք հաւաներ են իտալական կառավարութեան առաջարկութեանց։

Իտալական նաւերն պէտք է ուրեմն երթան Չինաց ջուրերն իտալիոյ հետ համաձայն եղող միւս կառավարութեանց նաւերուն հետ։ Երկու նաւեր արդէն պէտք եղած հրամանններն առին։ Պաշտօնական խաղաղութեան դոյացումը կըբարեմաղթէ։ Հակառակ պարագայի մէջ, կառավարութիւնը իւր պարտականութիւնը պիտի գործադրէ իտալական հպատակաց մասին։

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ Ի ՍԵՐՊԻԱ

Հակառակ լրագրաց տուած տեղեկութեանց, կըհաւատացուի թէ, ազատական խորհրդարանի նախկին նախագահ Պ. Րիսթիչ, իւր մասնաւոր խնդրանաց վրայ թագաւորին ներկայութեան ընդունուեցաւ, որուն հաւատարմութեան և պահպանութեան ապահովութիւններ տուաւ յայտնելով որ կառավարութեան գործածած միջոցները բոլոր աշխարհի գովեստից արժանացան և թէ ինքն ալ եթէ կառավարութեան գլուխը գտնուէր այս կերպ պիտի վարուէր։ Պ. Րիսթիչ բողոքեց այն ամբաստանութեան դէմ որով զինքն ապստամբութեան գործակալներէս օժանդակ կը սեպէր, ըսելով թէ ինքն՝ երբեք յարաբերութիւն մ'ունեցած չէ յեղափոխական տարրաց հետ։

Նախարարական կարծեցեալ փոփոխման լուրը բոլորովին անհիմն է։

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ

ՍԷՆ—ԲԷԹԷՐՍՊՈՒՐԿԻ ՄԷՋ ԴԱՏԱՍՏԱՆ ՄԸ

Սէն—Բէթերպուրկի եղեռնադատ ատեանին առջեւ այս օրերս դատ մը տեսնուելու վրայ է։ Ասի Արեւելեան վերջին պատերազմին միջոցին գլխաւոր գործակալաց դէմ եղած դատերէն մին է այսինքն այն պաշտօնէից որոնք պարագաներէ օգուտ քաղեցին հարստանալու համար ի զրկանս Տաճկաստանի մէջ անօթութենէ և ցրտէ մեռնող բանակին զօրաց։

Կը կարծուի թէ, այս չարագործներէն մի քանին, հիւանդաց և վիրաւորելոց իբր քինինա սուտ դեղեր տալու աստիճան անգթութիւնն յառաջ տարեր են։

Այս դատաստանին մէջ, ընդհանուր վիրատեսուչ Բօսիցքին շատ մը յանցապարտներու հետ ամբաստանելոց նստարանին վըրայ կըգտնուէր, կառավարութեան մեծամեծ վնասներ հասցնելու ամբաստանութեամբ, որնոր 15 միլիոն կըհաշուի, այլեւայլ մատակարար ընկերութեանց գործառնութեանց միջոցաւ։

ՄԱՏԱՄ ԲԱԹԹԻԻ ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐԸ

Մատամ Բաթթի որ այս պահուս Նիւ Եորք կըգտնուի, մէկ միլիոնէն աւելի ադամանդ և թանկագին քարեր ունի որոնք իրեն համար մշտնջենի մտատանջութեան պատճառ են։

Երբ որ դուսանուհին դուրս ելլայ իր վրայ գոհար մ'անգամ չկրեր չկողոպտուելու վախով։

Երբ որ Թր—Եէ—Բօյէ մէջ երգելու երթայ, ուր առաջին արարուածին թրքական հիանալի մանեակ մը կըկրէ վրան, ներկայացումէն կէս ժամ յառաջ իւր [illegible] փոքրիկ [illegible] մը տանող չորս զինեալ մարդոց մեկնիլը կըսեմնուին։

Ասոնք, մատամ Բաթթիի գոհարեղէնաց չորս պահապաններն են։

Այս չորս մարդիկ, որչափ ժամանակ որ տեսարանին վրայ գտնուի մատամ Բաթթին վայրկեան մ'իսկ իրենց ակնարկը անոր վրայէն չեն հեռացնէր։

Իւր օթեակը մտածին պէս գոհարները նոյն արկղին մէջ կըտեղաւորէ, որնոր նորէն այդ չորս պահապանաց յանձնուելով իւր բնակարանը կըտարուի։

ԲՈԼՈՆԻԱՑԻ ԿԱՆԱՆՑ ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆԸ

Սըր Թէյլըր, Բոլոնիացի կանանց գեղեցկութեանը վրայ խօսելով, չ'երկբայիր զայն վերագրելու այն առօղջական կերպին որով իրենց մանկութեան միջոցին ընդունած են։

«Բոլոնիոյ մէջ, մանկամարդ աղջիկունք, մէկէն ի մէկ մանկութենէ ի պատանեկութիւն չեն սումնուր։ Արտօնութիւն չունին ընկերութեանց մէջ մտնելու իրենց տանը պէս, ոչինչ բանէրու վրայ չատախօսելու, նեղիչ կերպով հագուելու, ամենուն առջեւ գեղանի երեւնալ ուզելու, ինչպէս որ մեր երկիրներուն մէջ ընդհանրապէս կընեն։ Ընդհակառակն, իբրեւ մանուկ կընկատուին։ Ի մանկութենէ սկսեալ, պարզապէս կըհագուին պարզ և չափաւոր հագուստներով, շատ վազելու, իրենց կարողութեան համեմատ խաղալու, ամենէն աւելի բացօդեայ տեղերու մէջ

կուսարճանալու սովորած՝ենՍկիւք ծաղկանց պէս կըսիրեն ։ Ոչ ձեւասէր են և ոչ պչրասէր, իրենց վրայ հիացնելու չեն ջրաղեր և պարելու երբէք կարեւորութիւն չեն ընծայեր ։ Հաւատարմութիւն չափաւոր և մաքուր սնունդ, զանազան վարժութիւնք և բացօդեայ վայլեր, առնք են իրենց մանկութեան գլխուն զաշնիքը կենաց գեղեցկութիւնը պահելու մասին ։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՔ ՄԱՆՏԱՐԻՆԱՑ ՈՒՂՂԵԱԼ ԱՌ ՉԻՆԱՑ ԿԱՅՍՐՆ

(Տէ- Բէ- 1249)

Աչաւաքիկ 1853 տարւոյն Հոկտ. ի մէջ տեղի ունեցած խօսակցութեան մը պարագաները, կայսեր և բարձրաստիճան Մանտարին, Բի—Բէնի միջև ։ Այս խօսակցութիւնը ի գիր առնուեցաւ Բի—Բէնիէն, և Պ. Միտավս, Թարգման անգլիական կառավարութեան ի Զինաստան, մէկ օրինակը ձեռք անցուց և զայն հրատարակեց, միանգամայն բացատրելով թէ ինչպէս զայն ձեռք ձգած է ։

ԿԱՅՍՐԸ։—Կըկարծէ՞ք որ Բանթօնի մէջ իրաց վիճակին նայելով, բարբարոս անկլիացիք կամ ուրիշներ կարող ըլլան խռովութիւններ յարուցանելու ։

ԲԻ-ԲԷՆԻ ։ — Ոչ, Անկլիա ակնկալութիւն մը չունի, և երբոր բարբարոս անկլիացիք ապստամբեցան, տասն տարի յառաջ (այսինքն երբ Զինաստանի դէմ պատերազմ հրատարակեցին), բոլորովին ուրիշ ազգերէ կախումն ունէին, այդեր որք իրենց վաճառականութեան ձամբայ բանալու միջոցով յ ժար կամօք պաշտպանեցին զանոնք ։

ԿԱՅ ։ — Ցայտնի կերեւի ուրեմն թէ, բարբարոսաց նպատակը մի միայն առևտրական շահախնդութիւններ է, և թէ երկիրներ գրաւելու համար մեծամեծ յառակայիծներ չունին ։

ԲԻ ։ — Ներքնապէս տկար են, և անկարելի է որ բարձր գաղափարներ առնեն ։

ԿԱՅ ։ — Կըյուսա՞ք որ ապագային անկլիացի բարբարոսք հանդարտ կենան ։

ԲԻ ։ — Անկլիացի բարբարոսք մեծ ծախսեր ըրին տասներ չինելու համար, այն նպատակաւ որ հոն հաստատեն իրենց բնակութիւնը և սատ ապրին խաղաղօրէն ։ Միւս կողմէն Հօնկ Բօնկի ժողովուրդը և իւր մերձակայքը բաւական ժամանակ իվեր այս բարբարոսներու հետ առեւտրութեամբ վարուեցան և տեղական ծովահէնները երկար առնէն ի վեր կըսպասեն նայնպէս ջերմ ցանկութեամբ այս բնակութիւններուն վրայ յարձակելու ։ Բարբարոսք ասոր համար իրենց հաստատութիւնը կորսնցնելու մէջ են ։

Այս օրինակ ուրիշ եղելութիւն մը պատմող թուղթ մ'ալ գտնուած է (որ Բանթօնի փոխարքային տարեգրութեանց տոմարներուն մէկ կտորն է) այս քաղքին առնուած ժամանակ ասի խօսակցութիւն մ'է որ տեղի ունեցաւ 1836ին Բանթօնի կառավարիչ Բի—Շու—Ջանի և Թիէն Ցանկ կայսեր միջև ։ Աչաւաքիկ օտարականաց վերաբերեալ մասը ։

ԿԱՅ ։—Բարբարոսք առայժմ հանդարտ կըկենա՞ն ։

ԲԻ–ՇՈՒ–ՋԱՆ։—Մինչև հիմա հանդարտ են ։

ԿԱՅ ։ — Իրենց առևտուրն որ մը մէտս չ'ըլլալ պատճառէ միթէ ։

ԲԻ ։ — Բարբարոսաց բնութիւնը շատ կասկածներու տեղի կ'տայ ։ Երկու կամ երեք անգամ կայ որ մեզ դրութիւն մը ուղղեցին որ շատ մը խնդիրներ կըյարուցանէր ապաւնալից ըլլալով մը ։ Բանթօնի կառավարիչ Սիւի և Նիէ փոխարքային կառավարելս կըճանչնան անոնց նենգութիւնները, և ինչպէս որ կարելի չէ անոնց հետ զլուխ ելլել առանց հաստատ որոշում մը տալու, կրկնութեան հարկ եղող աւելորդ խօսք չեն ըներ իրենց պատասխանին մէջ ։

ԿԱՅ։ — Ի՞նչպէս գիտէք թէ ի՛նչ կըդառնայ անոնց երկիրները ։

ԲԻ։—Օտար երկիրներու մէջ լրագիրներ կան որոնք իւրաքանչիւր ազգաց գործերն մանրամասնօրէն կը տեղեկագրեն և կարող ենք մենք ալ տեղեկանալ։ Այսու հանդերձ, ինչպէս որ բարբարոսները մեր մարդոց առջև թարգմանի տեղ չեն կրնար անցնիլ, ուստի Սիւի և Նիէ կարգադրութիւն մը կընեն զաղանի կերպով անոնց գործոց մանրամասնութիւններուն տեղեկանալու, ամեն ամիս, իրենց ստորակարգ պաշտօնէից միջոցաւ ։ Այսպիսաւ անոնց ամեն բաներուն տեղեակ պիտի ըլլանք ։

ԿԱՅ ։ — Ի՞նչպէս կըլլայ որ բարբարոսաց ծառայութեան մէջ գտնուող մարդիկ մեզ հարկաւոր տեղեկութիւնները մատակարարեն ։

ԲԻ ։ — Բաւական է որ զանոնք վարձատրելու համար տարին քանի մը 100 տոլար աւելի ծախս ըլլայ ։

ԿԱՅ ։ — Միւս առևտրական ազգերն Անկլիացի բարբարոսաց հետ լաւ յարաբերութեան մէ՞ջ են ։

ԲԻ ։ — Երբ որ քանի մը տարի յառաջ Անկլիացի բարբարոսք մեզ նեղութիւն պատճառեցին, զանազան ազգեր անոնց օգնեցին ։ Կըսուի թէ Անկլիացիք ի վերջոյ հարկադրեցան ուրիշ ազգերէ նաւեր առնուլ և թէ ասոնք կարող չեղան այս նաւերուն արժէքը ստանալու ։ Այս պատճառաւ դժուարութիւնք ծագեցան ։ Այս ազգերը նաև կընախանձին Անկլիացւոց իրենց նպատակին հասնելուն վրայ (Զինաստանի մէջ) և այսպէս, թէև արտաքուստ բարեկամօրէն առևտուր ընել կըձևացնեն, բայց երկու կողմն ալ իրենց մասնաւոր շահերը կախկալեն, որուն համար մտերմական բարեկամութիւնն անկարելի է ։

ԿԱՅ ։ — Գաղղիացիք Բանթօնի մէջ հանդա՞րտ են ։

ԲԻ ։ — Գաղղիացիք Բանթօնը նեղելէ դադրեցան ։ Բայց կըսուի թէ, ի բաց առեալ առևտուրը, իրենց կրօնական վարդապետութիւնները ամեն բանէ վեր կըդասեն ։

ԿԱՅ ։ — Ո՞րն է ամենէ ծաղկեալ ազգը ։

ԲԻ ։ — Ամերիկացիք ։ Այս ազգը խիստ մեծ վաճառականութիւն մը ունի, հարուստ և զօրաւոր է, սակայն ուրիշները չնեղ՛ր ։

ԿԱՅ ։ — Ի՞նչպէս կըլլայ որ Ամերիկացիք հարուստ և զօրաւոր ըլլան և զայս չնեղեն ։

ԲԻ ։ — Իբր ընդհանուր կանոն, դուրսը գտնուող բարբարոսները առևտրով կ'ըրաղին վասնզի իրենց բնութիւնն անյայտ է ։ Եթէ անոնցմէ մին խաղաղութիւնը խանգարէ, միւսին առևտրոյ զարգացման կըվնասէ ։ Առ այժմ, Անկլիացիք մարտչկանութեան մէջն են և հետևաբար պատերազմելու քիչ տրամադիր․ բայց եթէ խաղաղութիւնը խանգարեն միայն իրենց առևտուրը չէ որ պիտի վնասուի ։ Այս պատճառաւ միւս ազգերն իրենց բոլոր զօրութեամբն կընդդիմանան ։ Եթէ յուզուելու սկսին, անշուշտ Ամերիկացիք վերջինը պիտի լինին իրենց օգնութեան հասնող։

Մեր պատմած երկու անցքերը պարունակող թղթերէն զատ ուրիշ աւելի արտաքոյ կարգի արձանագրութիւն մ'ալ՝ Նիէ փոխարքային կողմանէ կայսեր ուղղեալ տեղեկագիր մ'է և որուն մէջ փոխարքային իւր վեհապետին, 1837ին Հնդկաստանի մէջ պատահած ապստամբութեան վրայ տեղեկութիւն կուտայ ։

Այս ապստամբութեան այլևայլ պարագայներն քմածին կերպով պատմելէ յետոյ, փոխարքային կացութիւնը հետևեալ կերպով կ'ամփոփէ ։

«Կերևի թէ, կըսէ, Հնդկաստանի մինչ երկիրներու անկլիացի բարբարոսք տիրացան, չորս բաժանում հաստատեցին, երեքը ովկիանոսի եզերց երկայնութեան վրայ, մին Պէնկալի ։ Նշերց բաժանումներուն հին Պէնկալն է, դաւառ ծայրայեղ Արևելքի․ միւսն է Պօնպէյինը, Պէնկալի Հարաւային Արևմտեան կողմը, և երրորդն է Հնդկաստանի Արևմտեան սահմանին վրայ գտնուող գաւառն, այսինքն Պօնպէյ ։ Ներքնակողմեան բաժանումը Ակրան է, Արևելքէն Արևմուտք եղած ճամբուն կէսը ։

«Արդ, կըսուի թէ, անցեալ գարնան վերջերը, Պէնկալի տասներկու ծովեզերեայ քաղաքներ որք ապստամբած էին՝ բոլորն ալ ոչնչացան ։ Ութերորդ լուսնէն ի վեր Պօնպէյի նաւահանգիստներըԱնկլիացւոց ձեռքէն առնուեցաւ Հնդիկ գլխաւորաց կողմանէ ։ Այս վերջինները գետնախառուց մը փորել տուին մէկ եզերքէն դէպ ի միւս եզերքը և չնորհիւ դժոխային մեքենաներու շատ մը պատերազմական նաւեր օդն հաներ են և ցամաքի վրայ ալ հազար հոգիէն աւելի սպաններ են ։ Նաև Անկլիացիներէն շատերը դէպ ի ներսերն հրապուրէր և եօթն հազար հոգի խողխողեր են ։ Նշանաւոր զինուորական մ'սպաններ են Աթ—Վէյ—Բալիւթ անուամբ (Հավըլըք զօրապետ), եայլք ։

«Աճին (Անկլիական պաշտօնեայ ի Զինաստան) ամեն օր Հօնկ Բօնկի մէջ տուները գետինը զարնելով և հառաչելով կանցնէ ։ Իւր կառավարութենէն հեռագիր չընդունելուն համար իւր մատանջութիւնը աւելնալու վրայ է ։»

ԻԶՄԻՐ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 14/26 ԴԵԿՏ.

ԱԶԳ

Իզմիրէն դուրս գտնուող մեր արգոյ բաժանորդներէն անոնք, որք տակաւին վճարած չեն յառաջոյս բաժանորդագինը, կըխնդրուին որ հաճին վճարել, բամբակի միջոցաւ ուղղելով տառն առ Պ. Խ. Դերձակեան, Բուալիէ Պէտէսթէն ։ Գիտեն մեծարոյ բաժանորդք որ լրագրոյս բաժանորդագինը կանխիկ վճարելի է, և հրատարակութեան սկսումէն իվեր վեց ամիսն անցած է արդէն ։ Հրատարակութեան համար անընդհատ ծախքի կարօտութիւն կայ, և եթէ վճարման մասին անփոյթ գտնուին բաժանորդք՝ Թերթին հրատարակութեան դէմ մեծ դժուարութիւններ յարուցած կըլլան ։

Ածուխի սղութիւնը մեծ տըրտունջի տեղի տուած է հասարակութեան մէջ, մանաւանդ կաբօտ դասին ։

Տարւոյս այն եղանակին մէջ, ուր աղքատն ամեն կերպով կը տառապի, Քաղաքապետութիւնը խիստ մեծ պարտաւորութիւններ ունի կատարելիք, այսինքն հսկողութիւն այն ամեն օրական պիտոյք վաճառողներուն վրայ, որք աւելի օգուտ քաղել կուզեն ի վնաս աղքատին ։ Ածուխը ձմրան անհրաժեշտ պիտոյից գըլխաւորներէն մին է, և անոր գինը պէտք չէ որ անմատչելի գըտնէ աղքատը ։ Նաև շատեր կ'ըսեն թէ, գինն արտաքոյ կարգի բարձր ըլլալէ զատ, նաև նիւթն այսինքն ածուխն ալ խառն է օտար նիւթերու հետ, քար, հող և այլն ։

Մուհաճիրներն երթալով շատնալու վրայ են մեր գաւառին մէջ ։ Այս դժբաղդ գաղթականներուն պատսպարան հայթայթելու համար, տեղական կառավարութիւնը Վսեմ. Կուսակալին նախաձեռնութեամբ ամեն ջանք և փոյթ կը տածէ ։ Արդ, վարչական ժողովն ատոնց բնակարան չինելու համար, որոշեց տոմսակներ տպել իւրաքանչիւրը մէկ քառորդ մեճիտի փոխարէն իբր ընկալագիր, և հասարակութեան մարդասիրութիւնն հրաւիրելով բաժնել զանոնք, որպէս զի անկէ գոյացած հասոյթով բնակարաններ չինուին մեր հիւրընկալութեան ապաւինող այդ դժբաղդ գաղթականաց ։

Երուսաղէմի Ցունաց Նորընտիր Պատրիարք, Ամեն. Տէր Նիկոդէմոս Արքեպիսկոպոսն իր պաշտօնատեղին երթալու առեն քաղաքս ելաւ երկուշաբթի օր, և անմիջապէս տեղւոյս յունաց Առաջնորդարանն այցելեց, ուր իր պաշտօնին արժանավայել յարգանօք ընդունուեցաւ ։ Զանգակներն հնչեցին մէկ ժամու չափ ի պատիւ Նորին Սրբազնութեան ։

Մեր Ս. Առաջնորդ Դեր. Մելքիսեդեկ Արքեպիսկոպոսն այցելութիւն տուաւ Նորին Սրբազնութեան ։

Տէր Նիկոդէմոս Պատրիարքն միենոյն օրը չոգենաւ մտնելով մեկնեցաւ իր պաշտօնատեղին երթալու ։

Փլաղօմէնի լազարէթին մէջ գտնուող ուխտաւորներէն վեց հոգի մեռեր են մինչև հիմայ ։

B. DIOGÉNIS & C°

Վ. ՏԻՕԺԷՆԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ

Դեկտեմբեր 12|24 Երկուշաբթի օրէն սկսելով մինչեւ Յունվար 1|13 1884, Կիրակի օր

ԿԱՂԱՆԴԻ ԸՆԾԱՅԻ ՀԱՄԱՐ

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՎԱՃԱՌՔՆԵՐ ԿԱՄ ՆԻՒԹԵՐ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ

Այցելուները պիտի կրնան գտնել վաճառատանց ամեն բաժանմունքներուն մէջ մանկանց համար ամեն տեսակ խաղալիկներ և նորանոր առարկաներ

ԾՆՆԴԵԱՆ ՏՕՆԻ ԵՒ ՏԱՐԵԳԱՐՁԻ

առեն նուէր տրուելու համար։

Վաճառատունք բաց պիտի մնան գիշերուան մինչեւ ժամը 8.

Իզմիր, 18 Դեկտեմբեր 1883.

ТЕН

LIVERPOOL & LONDON & GLOBE

INSURANCE COMPANY

ԼԻՎՐԲՈՒԼ և ԼՕՆՏՕՆ և ԿԼՕԲ

ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխարհիս մէջ գտնուած հրդեհի ապահովական ընկերութեանց

ՄԵԾԱԳՈՅՆԸ

Դրամագլուխ ի պատրաստի 6,679,175 Սթր. ոսկի

1881 տարեկան հասոյթ 1,632,484 » »

Ընկերութիւնը հիմնուելէն ի վեր վճարած կորուստը

17,742,921

Անսահման պատասխանատուութեան բաժնեկիցներու

—o—

Այս ընկերութիւնը կապահովէ հրդեհի դէմ թէ՛ Իզմիրի և թէ՛ շրջակայից մէջ շէնքեր, կահկարասիներ, անշարժ գոյքեր, ապրանքներ, գործարաններ եւ. Անգլիական ամենէ մեծ ապահովական ընկերութեանց պայմաններուն համեմատ։

Ընկերութիւնը կապահովէ նաև կեանք, աղջկանց օժիտ, ցկեանս եկամուտ, (rente viagère) եւ եւ.

Ապահովելոց տրուած վերջին բաժնեգինք (շահու բաժանումով միասնել) 1 3/4 % եղան, տարեկան ապահովեալ գնոյն վրայ։

Գործակատար

ՃՕՆ Տ՛ ԱՆՏՐԻԱ

Ֆրանկաց Թաղ, Անթուան տ'Անտրիայի Ֆէրխանէն

Ապահովիլ ուզողը կրնայ դիմել նաև Նոյ–Պէտէսթէն փոխ Գործակալք Մ. Սպարթալեան եղբարց սեղանատունը։

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

	Խամիս	Բուրսա	Ակչէ
Արծթ մէճ.	23,15	25,05	20
Ոսկի օսմ.	125,	135,26	107,99
Սթէրլին	137,	148,25	118,36
Ոսկի գաղ.	109,50	118,49	94,60
Վէնէթիկ	101,50		
Հինդնոց	—		
Մէճիտիէ	63,		
Թղթադրամ	1000		

ԱՐՇԱԼՈՅՍԸ ձեռքէ կը ծախուի հետեւեալ տեղերը,

1. Բէշխանէ ճատտէսի ծխախոտավաճառ Պ. Արտաշէս Ոսկանեանի քով։

2. Բարաւին վրայ Դարչը–Եագայի Նաւամատոյցին դէմ, ծխախոտավաճառ Պ. Նիքոլասին քով։

3. Բարաւին վրայ ծխախոտավաճառ Պետրոսի քով։

Հատը 3 մէթալիք։

ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ ՏՊԱՐԱՆ

THE

COMMERCIAL UNION

ԳՕՄԷՐՍԻԱԼ ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

—o—

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,500,000 ՍԹԷՐԼԻՆ ՈՍԿԻ

—o—

Այս Ընկերութիւնը հրդեհի դէմ կ'ապահովէ Իզմիրի և շրջակայ գիւղերուն մէջ, շէնքեր, կահկարասիներ, ապրանքներ, կալուածներ, գործարաններ և այլն։

ԳՕՄԷՐՍԻԱԼ ԻՒՆԻՕՆԸ միւս բոլոր ընկերութեանց տուած առաւելութիւնները կուտայ իրեն ապահովելեալներուն։

Վճարելիք տուրքերը մասնաւոր պայմանադրութիւնով մը այս քաղաքս գտնուող միւս անգլիական ընկերութեանց վճարած տուրքերուն հաւասար են։

Վարք ստորագրողները արտօնութիւն ունին այս տեղ Ընկերութեան դէմ որևէ դանգատի գոհութիւն տալու։

Գրասենեակ, Ֆասուլա թաղ, Վէրիի (այժմ Թէնէքիածի) ֆերխանէին մէջ հին Օսմանեան սեղանատան դիմացը։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

RALPH et JOHN GOUT

ՌԱԼՖ և ՃՕՆ ԿՈՒ

գործակալութիւնք

ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ

QUEEN Թագուհին Ապահովական Ընկերութիւնը կապահովէ կեանք, ցկեանս հասոյթ (rente viagère) և աղջկանց օժիտներ մասնաւոր և օգտակար պայմաններով։— Կապահովէ նա հրդեհի դէմ շէնքեր, կահկարասիք, անշարժ գոյքեր, ապրանքներ եւ եւ. թէ՛ Զմիւռնիոյ և թէ՛ շրջակայ գիւղերուն մէջ առաւելագոյն օգտակար պայմաններով. Նոյնպէս նաև փոքր Ասիոյ, Սուրիոյ, Քարամանիոյ Յունաստանի, Ռումանիոյ և Բուլղարիոյ գլխաւոր քաղաքաց, Միջերկրական, Յոնիական, Արշիպեղագոս կղզեաց մէջ, թէ ուղղակի կերպիւ և թէ իւր Փոխ Գործակալաց միջոցաւ, որք Զմիւռնիոյ Ընդհանուր Գործակալութենէ կախումն ունին։

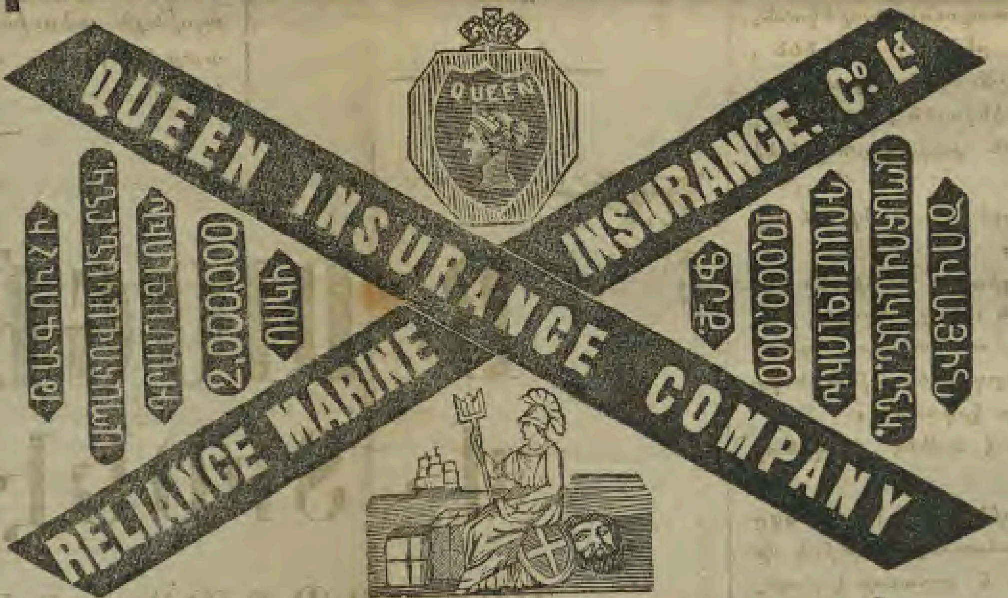

RELIANCE Վստահութիւն ծովային Ապահովական ընկերութիւնը կապահովէ շոգենաւներու յանձնուած Ապրանք և Ստակ ծովային արկածներու և վտանգներու դէմ, թէ Զմիւռնիայէն ուրիշ տեղ ղրկուած ատեն և թէ օտար նաւահանգիստներէն Զմիւռնիա փոխադրած ատեն. Նոյնպէս փոխադարձաբար Միջերկրական ծովու մէկ նաւահանգիստէն ուրիշ մը փոխադրուած ժամանակ։

Զմիւռնիոյ մէջ գիները խիստ չափաւոր են։

Կորուստները անմիջապէս կը վճարուին Զմիւռնիոյ կամ Անգղիոյ մէջ ապահովելոյն կամքին համեմատ։

ԲԱՍԵՆԵԱԿ Ֆրանկաց Թաղ Բոճնոքուլօյի Ֆէրխանէն Թիւ 2 և 3

ՃԻՒՂ Բէշտիմալճըլար պաշի Սէֆէրեան խանի վերի յարկը Թիւ 3

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ

ՃՕՆ Ա. Ա. ԿՈՒ

Ապահովիլ ուզողները կրնան նաև դիմել Սէֆէրեան խանին քով Նալպանտներու մաղազան ուր կը գտնուի

ՓՈԽ ԳՈՐԾԱԿԱԼ

Յ. Կ. Հիւսնեան

Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել վերոյիշեալ խանին վերի յարկը Թիւ 3 մատենադպին

ՏՆՕՐԷՆ

Բիքէր Ռ. Կուի

QUEEN Ընկերութիւնը իւր 2,000,000 Անգղիական ոսկոյ դրամագլխին հետ միատեղ ունի նաև բաժնետարց ԱՆՍԱՀՄԱՆ երաշխաւորութիւնը, որով կատարեալ վստահութեան արժանի է։

Ընդ. Գործակալը ՃՕՆ Ա. Ա. ԿՈՒ լիազօր արտօնութիւն ունի ընկերութեանց դէմ եղած որևէ դանգատանաց և խնդրանաց պատասխանել և եղած կորուստները ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ վճարել։

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ QUEEN ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Այտըն – Ա. Արսլանօղլու
Ատանա – Սուրսօք Լութֆօլլահ Բասամ
Ալէքսանտրէթ–Պէլֆանթէ և Քօթօնի
Պէրութ – Ե. Տ. Սուրսօք
Մաղնիսա – Մ. Տիամանտօբուլօ
Մէրսին – Ե. Բասա և Ընկ.
Նազիլի – Ա. Սարուխան օղլու
Սուսամ – Լէօն Միսիր
Թիրէ – Պ. Խոճաօղլու
Խուտէմէ – Սօկրատ Հ. Անտրէու
Մէնէմէն – Տ. Զ. Մէյմար օղլու
Հին Ֆոչա – Բ. Վասիլիու
Նոր Ֆոչա – Գրի. Հաճի Անաստասիու
Պայընտըր–Հաճի Ավրամ Լիվանիօս
Ռոտոս – Եոր. Միխայլու և Ընկ.
Նոր Եփեսոս–Ալէքս. Միխայլօբուլօ
Տիգրիս – Դ. Ն. Սինասինօս
Չէշմէ – Ալֆոնս Միշէլ
Սագըզ – Ս. Սամիրիանօս
Մուղլա – Բրոտ. Հաճի Քիրեաքօ
Քասապա – Յակոբ Ճէվահիրճեան
Տէտէաղաճ – Եղբարք Ֆիմէրէլ
Բաֆրա – Ա. Գարիման
Լիմնոս – Ի. Վ. Լամբրինոս
Միտիլլի – Եօան. Թէօտօսեատիս
Սաքըզ– Արթիւր Թրիքօն
Սիմի – Ն. Բէթրիտի որդիք

Ամեն գործակալութիւն իւր մասնաւոր ճարտարապետն ունի. Զմիւռնիոյ Ընդհ. Գործակալութեան ճարտարապետն է Մ. ՆԻՔՕԼԱ ՄԱՆԷԹԱ

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ RELIANCE ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Տէտէաղաճ – Եղբարք Ֆիմէրէլ
Կէլիպօլու – Մ. Օտոնի
Եօրի – Ա. Պ. Թիան և որդիք
Քէօսթէնճէ – Ի. Ա. Սէնիս
Լարնաքա – Ի. Զիրիլի և որդիք
Լէմնոս – Խր. Խրիստեան
Սագըզ – Ս. Սամիրիանօս
Մէրսինա – Ն. Թամարաքիս
Միտիլլի – Ի. Թէօտօսիատիս
Բիրէա }
Աթէնք } Ե. Բանսս
Բիրղոս – Ե. Տիմաքօբուլօս
Բոտոս – Անթ. Գարիման
Ռոտօսթօ – Ն. Ռօսի
Թէսալոնիա – Մաթալօն և որդիք
Սամսոն – Տ. Մուրատեան
Սիմի – Ն. Բէթրիտիս և որդիք
Թինէտօս – Ն. Քօսթանթինիտիս
Թրիպոլի – Ալ. Քացէֆլիս
Թուլչա – Եղբարք Թէօտորօֆ
Վարթի – Ա. Ի. Միսիր
Ռոտոս – Ե. Միխայլու և Ընկ.
Վառնա – Անժ. Տիւրօնի
Այվալըք – Մ. Թ. Արսլանօղլու
Ալէքսանտրէթ–Պէլֆանթէ և Քաթօնի
Ալաշաթը – Տ. Վլամօս
Պէրութ – Ե. Տ. Սուրսօք
Պուրկազ– Ա. Տուրօնի
Պրաիլա – Ի. Ա. Սէնիս
Քալամի – Վիքթօր Ջան
Իրաքլիօն – Ե. Քորսիս
Հանեա – Ա. Բրէվ
Քարլօվասը – Ի. Տ. Եուանիտիս
Չէշմէ – Ալ. Միշէլ
Կորնթոս – Թէօփ. Ըէնոլ
Քէրքիրա – Աթ. Միքրուտաքիս
Քօքօ – Ք. Եանուլիս
Տարտանէլ– Օսքար Միսիր
Քալիմնոս – Մանկլիսէ և Ընկ.
Սքալանովա – Ալէքս. Միխայլօբուլօ